OUKA
The University of Osaka
Institutional Knowledge Archive

Title	การเรียนรู้ที่เน้นภาระงานในการสอนทักษะการพูดภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชาวญี่ปุ่น
Author(s)	Buranapatana, Maliwan
Citation	外国語教育のフロンティア. 2018, 1, p. 215-226
Version Type	VoR
URL	https://doi.org/10.18910/69791
rights	
Note	

The University of Osaka Institutional Knowledge Archive : OUKA

https://ir.library.osaka-u.ac.jp/

The University of Osaka

การเรียนรู้ที่เน้นภาระงานในการสอนทักษะการพูดภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชาวญี่ปุ่น

Task-Based Language Teaching Approach in the Teaching of Thai Language Speaking Skills to Japanese Students

BURANAPATANA, Maliwan

Abstract

This paper is a teaching note on the case of teaching Thai language speaking skills to Japanese students using task-based language teaching approach. Subjects included 17 second year Japanese students in the “Communication in Daily Life” course, a full academic year course. The course met 90 minutes once a week for 15 weeks per semester. The course objectives were for the students to be able to ask and answer questions in daily life situations; to be able to communicate with native speakers on various topics; and both communicative situations and complicated grammatical structure are emphasized. In task-based language learning, the primary focus of classroom activities was the task, and language was used as a tool to complete the meaningful tasks through authentic communication. Task-based language teaching provided opportunities for students to share ideas on an individual, pair and group basis. Each task was organized in 3 steps which proposed by Willis (1996) : pre-task, during task and post task. In the last week of semester 1, the students were asked to complete a questionnaire on students’ self-assessment. The students reported the effectiveness of learning vocabulary from the tasks. In the students' view, authentic task materials such as pictures and VDO provided by the teacher in pre-task were very useful for them in the stage of planning the tasks. However, the students also reported difficulties in speaking fluently because of their inadequate vocabulary. Results from the students' self assessment indicated their satisfaction with the teaching approach employed in this course. It has been widely concluded that Japanese students tend to be shy and have nothing to say in class because of the fear of making mistakes. However, Japanese students in this class can communicate effectively in public with no fear and shyness. There were many reasons for the success of task-based learning approach in promoting speaking skills among Japanese students. Real world topics, authentic materials, classroom atmosphere and good relationship among the students play important role in the improvement of students speaking ability.

Keywords: Task-based teaching, Task-based language learning, Teaching Thai as a foreign language, Speaking skills, Thai language for Japanese

1. สภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่น

ในชั้นเรียนสำหรับการเรียนภาษาต่างประเทศโดยทั่วไป ผู้เรียนมักเริ่มต้นเรียนทักษะการพูดและการฟังก่อนเพื่อให้รู้จักคุ้นเคยกับเสียงในภาษาที่เรียนและเพื่อให้พูดคุยสื่อสารได้ แนวโน้มของการเรียนการ

สอนภาษาต่างประเทศในปัจจุบันมุ่งเน้นการเรียนภาษาเพื่อให้สามารถสื่อสารในสถานการณ์จริงได้ การเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศก็เช่นกัน ผู้เรียนภาษาต่างประเทศหลายคนคิดว่าทักษะการพูดเป็นทักษะที่ยากที่สุด ดังที่ Bailey (2003) กล่าวว่า มีเหตุผลสองประการที่ทำให้ ผู้ที่เริ่มเรียนภาษาต่างประเทศคิดว่าทักษะการพูดยากกว่าทักษะอื่น คือทักษะการพูดเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในลักษณะ 'เวลาจริง' (real time) ที่ผู้พูดต้องโต้ตอบกับคู่สนทนา และในการพูดนั้นผู้พูดไม่สามารถทบทวนหรือแก้ไขการพูดได้เหมือนกับการเขียน การพูดจึงเป็นการผลิตภาษาด้วยการใช้เสียง ซึ่งประกอบด้วยระบบของเสียงและคำเพื่อสื่อความหมายที่ต้องการให้ผู้ฟังเข้าใจได้ บางคนมองว่าทักษะการพูดเป็นเรื่องธรรมดาที่สอนกันได้ง่าย เพราะหากสามารถออกเสียงได้ถูกต้อง และจดจำคำศัพท์ได้ก็พูดได้แล้ว แต่แท้ที่จริงแล้วความสามารถในการสนทนาต้องอาศัยทักษะที่มากกว่าเพียงการนำคำมาเรียงต่อกันเป็นประโยคตามโครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษานั้น เพราะงานวิจัยหลายชิ้นชี้ว่ามนุษย์ไม่ได้เรียนภาษาด้วยการเรียนองค์ประกอบของภาษาทีละส่วน แล้วนำทุกส่วนมารวมเข้าด้วยกันเมื่อต้องการสื่อสารกับคนอื่น ในทางกลับกันมนุษย์เรียนรู้ภาษาจากการใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นนั่นเอง

ปัญหาที่พบอยู่เสมอในการสอนทักษะการพูดภาษาไทย ซึ่งเป็นทักษะที่ยากสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศคือผู้เรียนรู้คำศัพท์น้อย ใช้คำศัพท์ผิด มีปัญหาในการออกเสียง โดยเฉพาะเสียงวรรณยุกต์ มีปัญหาเรื่องการเรียงคำเป็นประโยค และขาดความรู้เรื่องไวยากรณ์ หากเป็นการพูดสนทนาตามหัวข้อที่กำหนด ปัญหาสำคัญก็คือการสร้างความคิดหรือเนื้อหาในการสนทนา ซึ่งมีงานวิจัยจำนวนมากที่เป็นการคิดค้นวิธีสอนหลากหลายวิธีที่จะช่วยแก้ไขปัญหาเหล่านี้ของผู้เรียน สำหรับกรณีของผู้เรียนชาวญี่ปุ่นนั้น นอกจากปัญหาเรื่องการออกเสียงพยัญชนะต้น พยัญชนะท้าย และเสียงสระบางตัว ตลอดจนโครงสร้างของประโยคที่แตกต่างจากภาษาไทยแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้สอนต้องตระหนักเพื่อจะได้ใช้วิธีสอนที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะการพูดของผู้เรียนก็คือนิสัยของคนญี่ปุ่น ลักษณะการเรียนรู้ (Learning style) ซึ่งมีผลต่อการเรียนการสอนผู้เรียนชาวญี่ปุ่นโดยตรง

2. นิสัยและลักษณะการเรียนรู้ (Learning style) ของผู้เรียนชาวญี่ปุ่น

เป็นที่ทราบกันดีว่าลักษณะเด่นของวัฒนธรรมญี่ปุ่นคือการให้ความสำคัญกับความสุภาพ อ่อนน้อม และคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นเสมอ คนญี่ปุ่นจึงระมัดระวังการกระทำของตัวเองว่าจะไม่ทำให้ผู้อื่นได้รับผลกระทบในทางที่ไม่ดี นั่นคือต้องรู้จักเกรงใจคนอื่น และสังคมญี่ปุ่นเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญต่อกลุ่มและสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ในห้องเรียนภาษาที่ผู้สอนเป็นชาวต่างประเทศโดยเฉพาะผู้สอนที่มาจากวัฒนธรรมตะวันตกที่การแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีหรือการตั้งคำถามในชั้นเรียนเป็นเรื่องปกตินั้น การที่ผู้เรียนนั่งเงียบ ไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบใดๆ ที่เรียกว่า “Passive learner” ถือเป็นอุปสรรคในการสอนทักษะการพูดซึ่งผู้พูดต้องมีส่วนร่วมในชั้นเรียนด้วยการพูดหรือแสดงความคิดเห็น เพื่อผู้สอนจะได้ทราบระดับความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนได้ ผู้สอนบางคนลงความเห็นว่าผู้เรียนชาวญี่ปุ่นมักมีลักษณะ ขี้อาย เงียบ นั่งนิ่ง ไม่กล้าถามคำถาม โต้ตอบ หรือแสดงความคิดเห็นใดๆ ในชั้นเรียน ทั้งนี้เพราะไม่อยากพูดผิดต่อหน้าเพื่อนร่วมชั้นเรียนซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกเสียหน้า (Ericson 1996; Pritchard 1995; Nakata 2018; Moxon 2009; Zimbardo 1977) และผู้สอนบางคนกล่าวว่า “หากเปรียบเทียบกับผู้เรียนชาติอื่นๆ แล้ว ผู้เรียน

ชาวญี่ปุ่นเงียบที่สุดในทุกชั้นเรียน (Hayagoshi 1996: 20)

วัฒนธรรมญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับกลุ่มมากกว่าส่วนบุคคล การทำงานร่วมกันที่ความคิดเห็นของสมาชิกสอดคล้องกันหรือเป็นไปในแนวทางเดียวกันถือเป็นลักษณะสำคัญของความร่วมมือที่ดี สมาชิกที่แสดงความคิดเห็นของตัวเองมีความเสี่ยงที่จะแตกต่างจากเพื่อนคนอื่นในกลุ่มหรืออาจารย์ ซึ่งในความเห็นของผู้เรียนความแตกต่างนี้เป็นผลทำให้การทำงานกลุ่มไม่ประสบความสำเร็จ (Yoneyama 1999 อ้างใน Roger 2008) เวลาในการเรียนถือเป็นเวลาของกลุ่มซึ่งไม่ควรเป็นเวลาที่ผู้เรียนคนใดคนหนึ่งจะใช้สำหรับตัวเอง ในวัฒนธรรมญี่ปุ่นการแสดงความคิดเห็นของตัวเองคนเดียวเท่านั้นถือเป็นความเห็นแก่ตัวและทำให้สมาชิกคนอื่นในกลุ่มเสียเวลาเรียน (Lo Castro 1996 อ้างใน Roger 2008) ลักษณะของวัฒนธรรมการเรียนดังกล่าวนี้นักวิชาการบางคนจึงเห็นว่าวิธีสอนทางอ้อม (Indirect Approach) เช่น การสอนภาษาที่เน้นการสื่อสาร (Communicative language approach) หรือวิธีสอนที่เน้นภาระงาน (Task-based language learning) จึงไม่เหมาะสมสำหรับชั้นเรียนของชาวญี่ปุ่นซึ่งมีวัฒนธรรมการเรียนแตกต่างจากการศึกษาของชาวตะวันตก การสอนที่ผู้สอนมอบภาระงาน (task) ให้ผู้เรียนปฏิบัติจึงควรดัดแปลงให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมและลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน (Roger 2008)

คนแต่ละวัฒนธรรมมีวิธีการสื่อสารแตกต่างกัน ในการสนทนาคนญี่ปุ่นมักไม่พูดเรื่องส่วนตัวหรือเปิดเผยตัวเองมากนัก ในขณะที่คนอเมริกันเปิดเผยตัวเองมากกว่า คนญี่ปุ่นเก็บความรู้สึก เงียบ นิยมใช้วิธีสื่อสารอย่างเป็นกิจจะลักษณะ พูดด้วยความระมัดระวัง หลีกเลี่ยงการตอบคำถามหรือแสดงความเห็นอย่างตรงไปตรงมา การทำงานกลุ่มของผู้เรียนชาวญี่ปุ่น ให้ความสำคัญกับกลุ่มและความเห็นที่เป็นเอกฉันท์ การอภิปรายใช้วิธีการผลัดกันพูดมากกว่าที่จะเป็นไปในลักษณะของการแข่งขัน (Barnlund 1975) การศึกษาของ Miller (1995) เรื่องปฏิกิริยาต่อการเรียนแบบเน้นการสื่อสาร ในวิชาภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวญี่ปุ่น พบว่าผู้เรียนที่ได้เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ของชาวญี่ปุ่นมีความพึงพอใจการเรียนภาษาที่เน้นการสื่อสาร และรู้สึกเพลิดเพลินที่ได้มีโอกาสท้าทายและเอาชนะความรู้สึกหวาดกลัวการพูดในชั้นเรียน ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าการส่งเสริมการเรียนภาษาที่เน้นการสื่อสาร (Communicative approach) ที่ได้ผลดีนั้น การกำหนดรูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ดังกรณีของผู้เรียนชาวญี่ปุ่นที่พึงพอใจกับการเรียนที่เรียกว่า “Japan-Friendly Communicative Approaches to Language Teaching” (Miller 1995 : 46) ซึ่งครูผู้สอนต้องอธิบายขั้นตอนการสื่อสารให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างชัดเจน ค่อยๆ ปรับทัศนคติของผู้เรียนให้คุ้นเคยกับการแสดงความคิดเห็น และเห็นประโยชน์ของการเรียนด้วยวิธีการแสดงความคิดเห็นเพื่อฝึกทักษะการพูดโดยมีภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร เช่น การอภิปรายในชั้นเรียน อาจเริ่มด้วยหัวข้อการอภิปรายที่ไม่ใช่เรื่องที่เป็นประเด็นโต้แย้ง หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล จากนั้นจึงเป็นการฝึกพูดเกี่ยวกับเรื่องที่ผู้เรียนจำเป็นต้องแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ลักษณะการเรียนรู้และความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ผู้สอนทักษะการพูดภาษาต่างประเทศจำเป็นต้องตระหนักและเข้าใจให้ถูกต้อง เพื่อจะได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. รายวิชาและวัตถุประสงค์ของการเรียน (Learning objectives)

“การสื่อสารในชีวิตประจำวัน” (Communication in Daily Life) เป็นรายวิชาสำหรับนักศึกษาวิชาเอกภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 ซึ่งมีผู้เรียนจำนวน 17 คน และนักศึกษาต้องเรียนตลอด 1 ปีการศึกษา (2 ภาคการศึกษา) คือในปีการศึกษา 2017 เวลาเรียนสัปดาห์ละ 1 ครั้งๆ ละ 90 นาที จำนวน 15 สัปดาห์ /ภาคการศึกษา วัตถุประสงค์สำคัญของรายวิชานี้คือเพื่อให้ผู้เรียนสามารถถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน สามารถสื่อสารเป็นภาษาไทยให้เข้าใจได้ และเน้นการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตจริง โดยใช้ภาษาที่มีโครงสร้างทางไวยากรณ์ซับซ้อน

4. คำถามหลัก และแนวทางคำตอบ (Question and answer)

รายวิชาการสื่อสารในชีวิตประจำวันเน้นการสื่อสารด้วยการพูด ทั้งในลักษณะของการแสดงความคิดเห็นเป็นรายบุคคล และแบ่งกลุ่มอภิปรายด้วยหัวข้อหรือประเด็นที่ผู้สอนกำหนดเพื่อให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ แต่เนื่องจากลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนและบริบททางสังคมวัฒนธรรมญี่ปุ่น การแสดงออกด้วยการพูดแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนอาจทำได้ไม่มากเท่าที่ควร คำถามหลักในการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาไทยในรายวิชานี้ก็คือ วิธีสอนที่เรียกว่า “การเรียนรู้ที่เน้นภาระงาน” (Task-based language learning) สามารถนำมาใช้สอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสื่อสารด้วยการพูดแสดงความรู้ ความรู้สึก หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ มากน้อยเพียงไร ปัญหาและอุปสรรคมีอะไรบ้าง แนวทางของคำตอบพิจารณาจากผลการสังเกตการปฏิบัติงานซึ่งแสดงถึงความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทยของผู้เรียน และจากผลการวิเคราะห์แบบการประเมินตนเองของผู้เรียน

5. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอน (Teaching methodology)

การสนทนาเป็นเรื่องของการต่อรองซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (McCarthy & carter 1998 อ้างใน Roger 2008:145) และความสามารถในการพูดของผู้เรียนดูได้จากการสร้างบทสนทนา (Bygate 2001) Task-based language teaching เป็นวิธีสอนทางอ้อมที่เรียกว่า Indirect Approach ซึ่งให้ความหมายของความสามารถในการพูดว่า “เป็นผลิตผลของการทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในการสนทนา” (Richard1994:77) ห้องเรียนที่ใช้วิธีสอนทางอ้อมจึงให้ความสำคัญกับการให้โอกาสอย่างเต็มที่แก่ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไม่จำกัด ด้วยจุดมุ่งหมายที่ผู้เรียนต้องทำภาระงาน (Tasks) ให้สำเร็จ โดยไม่ได้มีเป้าหมายที่การศึกษาตัวภาษา ภาษาเป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารเพื่อให้ปฏิบัติงานได้สำเร็จ Task-based language teaching เป็นวิธีสอนที่พัฒนามาจากหลักการนี้ (Richard 1994)

มีคำภาษาไทยหลายคำที่ใช้เรียก Task-based language teaching หรือ TBLT เช่น การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ การจัดการเรียนรู้โดยการสร้างสรรค์ผลงาน การเรียนการรู้โดยยึดภาระงาน การเรียนภาษาต่างประเทศโดยใช้กิจกรรมเป็นศูนย์กลาง และการเรียนรู้ที่เน้นภาระงาน ในที่นี้จะใช้คำว่า “การเรียนรู้ที่เน้นภาระงาน” Task-based language teaching (TBLT) เป็นวิธีสอนที่มีผู้นำมาใช้ในการสอนภาษาต่างประเทศอย่างกว้างขวางมานานกว่าสองทศวรรษแล้ว TBLT เป็นการสอนในรูปแบบของการให้งาน (Tasks) แก่ผู้เรียน ซึ่งผู้สอนต้องอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและลงมือทำได้อย่างถูกต้อง การเรียนแบบนี้ผู้เรียนต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับภาษาต่างประเทศที่เรียน (target language) ในการสื่อสารหรือทำกิจกรรมร่วมกัน งานเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้เรียนต้องใช้ภาษาในการสื่อสารให้ผู้ฟังเข้าใจได้ การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานจึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงจึงจะช่วยพัฒนาทักษะการพูดได้ นักวิชาการหลายคนจึงเห็นว่าการสอนแบบเน้นภาระงานสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะทางภาษาได้เป็นอย่างดี การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในประเทศไทย เช่น ภาษาอังกฤษ และภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ก็มีผู้ศึกษาวิจัยผลของการนำวิธีสอนแบบ TBLT ว่าสามารถนำไปใช้ได้ผลหรือไม่ ในระดับใด

Ellis (2003) อธิบายหลักการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานว่า ความยากง่ายของงานต้องเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน โดยผู้สอนตั้งเป้าหมายหรือจุดประสงค์ของการปฏิบัติงานแต่ละชิ้นให้ชัดเจน โดยผู้เรียนใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมาย งานที่ปฏิบัติจึงควรหลากหลายสอดคล้องกับสถานการณ์จริง โครงสร้างของภาษาที่ใช้ก็หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้สื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ โดยผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้รูปแบบการใช้ภาษาที่ถูกต้อง และเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนควรได้ประเมินผลในการดำเนินงานในการปฏิบัติงานด้วย

การเรียนรู้แบบเน้นภาระงานนั้นผู้เรียนเป็นผู้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานด้วยตนเอง งาน (Task) จึงมีความสำคัญมาก ผู้สอนต้องวางแผนให้ดีว่าในชั้นเรียนจะให้ผู้เรียนปฏิบัติงานงานอะไร และงานนั้นจะใช้อย่างไร Ellis (2003) กำหนดขั้นตอนของการปฏิบัติงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) <u>ขั้นเตรียมงานปฏิบัติ</u> (Pre-task) เป็นขั้นตอนที่เตรียมผู้เรียนให้ได้พัฒนาทักษะในขณะปฏิบัติงาน เพื่อที่ผู้เรียนจะได้ทราบว่างานที่ปฏิบัติมีลักษณะอย่างไร ต้องทำอะไรบ้าง และผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานคืออะไร ในขั้นตอนนี้เพื่อให้มั่นใจได้ว่าผู้เรียนเข้าใจงานที่ได้รับมอบหมายอย่างถูกต้อง ผู้สอนอาจใช้วิธีให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานที่มีรูปแบบเหมือนงานที่ต้องปฏิบัติจริงก่อน โดยผู้สอนในฐานะผู้รู้เป็นผู้อธิบายรายละเอียดทีละขั้นตอนเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่กำหนดไว้ ขั้นตอนนี้จึงเป็นเหมือนเป็นกระบวนการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ (Scaffolding) ให้แก่ผู้เรียนที่ยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง ให้สามารถปฏิบัติงานในขั้นต่อไปด้วยตนเองได้ อีกวิธีหนึ่งที่สามารถทำได้ก็คือผู้สอนกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยการให้ข้อมูลที่จำเป็นในการปฏิบัติงานแก่ผู้เรียน แล้วผู้เรียนช่วยกันปฏิบัติงานในลักษณะการระดมสมอง (Brain storming) หรือการทำแผนผังความคิด (mind-mapping) เพื่อให้เข้าใจข้อมูลนั้น ในขั้นนี้ผู้เรียนอาจใช้วิธีช่วยกันค้นหาความหมายของคำศัพท์จากพจนานุกรม เพื่อนำไปใช้ในการสร้างประโยคที่จะใช้ในการสื่อสารต่อไป การปฏิบัติงานในขั้นตอนนี้ผู้สอนต้องกำหนดเวลาในการทำงาน ซึ่งใช้เวลาประมาณ 1-10 นาที

2) <u>ขั้นระหว่างงานปฏิบัติ</u> (During -task หรือ Task cycle) ขั้นตอนระหว่างการปฏิบัติงานนี้มีความสำคัญมาก และมีวิธีการปฏิบัติงาน 2 วิธี คือ คุณลักษณะของงานปฏิบัติ (Task performance options) และ คุณลักษณะด้านกระบวนการ (Process options)

2.1) คุณลักษณะของงานปฏิบัติ (Task performance options) งานที่ปฏิบัติเป็นงานที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประการที่หนึ่ง คือการกำหนดเวลาของการ

ปฏิบัติงานซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ว่าต้องการเน้นความสามารถด้านใด หากผู้สอนต้องการความถูกต้อง (Accuracy) ในการปฏิบัติงานก็ต้องมั่นใจได้ว่าผู้เรียนมีเวลาในการปฏิบัติจนสำเร็จได้ แต่หากต้องการให้ผู้เรียนสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว (Fluency) ผู้สอนก็ต้องให้ผู้เรียนปฏิบัติงานภายในเวลาที่กำหนดไว้ ประการที่สอง คือผู้สอนให้ข้อมูลต่างๆ แก่ผู้เรียนในขณะที่ผู้เรียนกำลังปฏิบัติงาน ประการสุดท้าย คือการท้าทายผู้เรียนด้วยการให้ข้อมูลที่ผู้เรียนไม่ได้คาดคิดมาก่อน เช่น การปฏิบัติงานที่ต้องการการตัดสินใจ (A decision-making task) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและต้องการพูดมากขึ้นเพื่อการตัดสินใจที่ถูกต้อง ลักษณะการปฏิบัติงานเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับภาษาที่ตนมีอยู่ในการปฏิบัติงาน

2.2) คุณลักษณะด้านกระบวนการ (Process options) คือกิจกรรมการปฏิบัติงานที่มีความหมาย (meaningful) ซึ่งมีเทคนิคทั้งทางอ้อม (Implicit) และทางตรง (Explicit) ที่จะช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทางอ้อม เช่น การให้ผู้ปฏิบัติงาน (Task participant) บางคนถามให้คนอื่นอธิบายบางสิ่งบางอย่างให้ชัดเจนขึ้น หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูลเสียใหม่ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ทางตรง เช่น การแก้ไขภาษาของผู้ปฏิบัติงานให้ถูกต้อง การตั้งคำถามเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน หรือการให้คำแนะนำหรือเตือนเกี่ยวกับการใช้ภาษาให้ถูกต้อง ซึ่งบทบาทดังกล่าวมักเป็นบทบาทของผู้สอนในฐานะที่เป็นผู้ร่วมปฏิบัติงานด้วย คุณลักษณะด้านกระบวนการนี้กำหนดได้ว่ามีอะไรบ้างที่จำเป็นต้องทำอย่างไรก็ตามสามารถสรุปได้ว่าคุณลักษณะของกระบวนการการทำงานที่ต้องปฏิบัติมีหลายประการ คือ เป็นงานที่ต้องปฏิบัติในลักษณะที่ต้องใช้วิธีการสื่อสาร เป็นการสนทนาที่ส่งเสริมให้เกิดการทำความเข้าใจสารที่สื่อให้ชัดเจน ผู้เรียนมีโอกาสเสี่ยงที่จะใช้ภาษาแบบผิดๆ เป็นสถานการณ์ที่ผู้ปฏิบัติงานได้ใช้ความสามารถทางภาษาทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้ปฏิบัติงานมีเป้าหมายที่เหมือนกันในการปฏิบัติงาน และมีกระบวนการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (Effective scaffolding) ในการสื่อสารด้วยภาษาเป้าหมาย (L2)

Willis (1996) อธิบายถึงวิธีการปฏิบัติงานในขั้น cycle stage นี้ว่า ในการปฏิบัติงานนั้นผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอะไรก็ได้เพื่อทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ขั้นตอนนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ งาน การวางแผน และการรายงานผลการปฏิบัติงาน การวางแผนการปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนที่เป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติงาน ส่วนรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นสิ่งกระตุ้นการสร้างงานทั้งหมด

3) ขั้นหลังงานปฏิบัติ (Post-task หรือ Language focus) ขั้นตอนนี้เป็นการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งปัญหาที่พบในการปฏิบัติงาน การสะท้อนผลการปฏิบัติงานทำได้ทั้งการพูดและการเขียน โดยผู้สอนแสดงบทบาทเป็นประธานของการนำเสนอการสะท้อนผลนี้ และผู้สอนอาจขอให้ผู้เรียนประเมินตัวงาน (Task) ที่ผู้สอนมอบหมายให้ทำด้วย ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้พิจารณาประกอบการตัดสินใจสำหรับการใช้สอนครั้งต่อไป การประเมินตนเองของผู้เรียนนี้อาจทำได้ด้วยการใช้แบบสอบถาม

6. กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน (Classroom activities)

รายวิชา "การสนทนาในชีวิตประจำวัน" ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-based

language teaching) ในการปฏิบัติงาน (Task) ผู้สอนเป็นผู้กำหนดประเด็นของการสนทนาที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน เป็นเรื่องใกล้ตัวที่ผู้เรียนรู้จักดี และไม่ยากเกินไป เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสร้างเนื้อหาในการสนทนาได้ง่าย และเปิดกว้างให้ผู้เรียนได้สนทนาหรืออภิปรายแสดงความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึกได้อย่างกว้างขวาง โดยเน้นบรรยากาศของชั้นเรียนที่สนุกสนาน ไม่เคร่งเครียดเกินไป การสนทนาแต่ละหัวข้อใช้เวลาเรียน 2 สัปดาห์ ประเด็นของการสนทนามีดังนี้

1) การสนทนาเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน เช่น ชีวิตนักศึกษาญี่ปุ่น วิถีชีวิตของชาวญี่ปุ่น วันหยุดยาวของญี่ปุ่น เทศกาลสงกรานต์ของไทย

2) การเชิญชวนให้ผู้ฟังทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่ต้องการ เช่น "เรียนภาษาไทย รู้วัฒนธรรมไทย เที่ยวเมืองไทย" "เที่ยวโอซากาในฤดูใบไม้เปลี่ยนสี"

3) การแสดงความรู้ ทัศนคติ หรือความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เช่น เพลงไทย โฆษณาไทย ละครไทย มารยาทสังคมของคนญี่ปุ่น

การปฏิบัติงานมีทั้งแบบงานเดี่ยวและงานกลุ่ม การกำหนดจำนวนของสมาชิกในการปฏิบัติงานแต่ละแบบขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหา งานกลุ่มมีจำนวนสมาชิก 2-5 คน โดยผู้เรียนเลือกสมาชิกในกลุ่มเอง เงื่อนไขสำคัญคือความสามารถในการสื่อสารให้ผู้ฟังเข้าใจความคิดที่นำเสนอได้อย่างชัดเจน โดยในขณะรายงานผลการปฏิบัติงานนี้ผู้เรียนไม่ควรกังวลเรื่องความถูกต้องของการใช้ภาษา ทั้งในเรื่องการออกเสียง การใช้คำ หรือโครงสร้างประโยคตามไวยากรณ์ไทย เพราะในขั้นตอนสุดท้ายคือขั้นหลังงานปฏิบัติจะเป็นช่วงของการวิเคราะห์และแก้ไขความผิดพลาดของภาษา ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวนี้ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายและมุ่งเน้นที่เนื้อหาของการสื่อสารมากกว่าการใช้ภาษา

6.1 รายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานในรายวิชา “การสนทนาในชีวิตประจำวัน”

<u>สัปดาห์ที่ 1</u>

1)**ขั้นก่อนการปฏิบัติงาน (Pre-task)** ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

- ผู้สอนกำหนดหัวข้อในการปฏิบัติงาน
- ผู้สอนอธิบายวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงาน และรูปแบบของการพูดหรือสนทนา
- ผู้สอนสนทนากับผู้เรียนเรื่องที่เกี่ยวกับเนื้อหาของงานที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ
- ผู้สอนให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพูดหรือการสนทนาแก่ผู้เรียนเช่น เอกสารใบความรู้ ใบงาน รูปภาพ วีดิทัศน์ เพลง ละคร
- ใบความรู้ เป็นข้อมูลพื้นฐานหรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่พูดหรือสนทนา เป็นประโยชน์ในการให้แนวคิดด้านเนื้อหาบางประเด็นในการปฏิบัติงาน
- ใบงานที่ 1 ประกอบด้วยตัวอย่างรายการคำศัพท์ และตัวอย่างโครงสร้างประโยคภาษาไทยที่เกี่ยวข้องการพูดหรือการสนทนา
- ผู้เรียนช่วยกันค้นหาความหมายของคำศัพท์ และอ่านออกเสียงคำศัพท์ให้ถูกต้องเพื่อให้การสื่อสารชัดเจน

- ผู้สอนอธิบายความหมายของคำศัพท์และโครงสร้างประโยคภาษาไทย

2) **ขั้นก่อนระหว่างปฏิบัติงาน (During-task)** ใช้เวลา 60 นาที

- ผู้สอนแจกใบงานที่ 2 สำหรับผู้เรียนวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน
- ผู้สอนแจกใบงานที่ 3 คือแบบฟอร์มการประเมินรายงานการปฏิบัติงานให้ทุกคน
- ผู้เรียนรายงานผลการปฏิบัติงาน ใช้เวลาประมาณ 5 -15 นาที /คน /กลุ่ม ขึ้นอยู่กับหัวข้อของงานที่ปฏิบัติแต่ละครั้ง ผู้เรียนทุกคนประเมินรายงานการปฏิบัติงานของทุกคน หรือทุกกลุ่มในแบบฟอร์มที่ได้รับ ซึ่งเกณฑ์การประเมิน มี 4 ประเด็น คือ ความน่าสนใจของเนื้อหา การสื่อสารที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้ ประโยชน์ของเรื่องที่นำเสนอ และสีหน้าท่าทางในการพูด แต่ละประเด็น 5 คะแนน รวม 20 คะแนน

<u>สัปดาห์ที่ 2</u>

1) ผู้เรียนรายงานผลการปฏิบัติงานต่อจากสัปดาห์ก่อนจนครบทุกกลุ่ม

2) ขั้นหลังการปฏิบัติงาน (Post-task หรือ Language focus)

- ผู้สอนวิเคราะห์เรื่องการออกเสียงคำที่ไม่ถูกต้อง และแก้ไขโดยให้ผู้เรียนฝึกออกเสียงให้ถูกต้อง
- ผู้สอนและผู้เรียนวิเคราะห์ภาษาในรายงานผลการปฏิบัติงานเพื่อดูข้อบกพร่องของการใช้ภาษาทั้งด้านการใช้คำ โครงสร้างประโยค และอวัจนภาษาในการสื่อสาร ทั้งเรื่องน้ำเสียง
- ผู้สอนและผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการนำเสนอผลการปฏิบัติงานของแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม เช่น วิธีนำเสนองานที่มีการวาดภาพประกอบ การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น อภิปรายเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน และหัวข้อของงานที่ปฏิบัติ
- ผู้เรียนส่งแบบฟอร์มการประเมินรายงานการปฏิบัติงานที่มีคะแนนการประเมินสมาชิกคนอื่นหรือกลุ่มอื่น

6.2 ผลการปฏิบัติงานของผู้เรียนและการประเมินผล (Output and evaluation)

1) ผลการปฏิบัติงานของผู้เรียน : การประเมินผลจากผู้สอน

ผลการประเมินความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนตามแบบฟอร์มการประเมิน 4 ประเด็น คือ ความน่าสนใจของเนื้อหา การสื่อสารที่ทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้ ประโยชน์ของเรื่องที่นำเสนอ และสีหน้าท่าทางในการพูด รวม 20 คะแนน ผู้เรียนเกือบทุกคนมีคะแนนรวมเพิ่มมากขึ้นในช่วงปลายภาคการศึกษา มีผู้เพียงคนเดียวที่คะแนนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย จากการสังเกตพบว่าผู้เรียนเรียนรู้คำศัพท์ใหม่มากขึ้น และนำมาใช้ในการเรียบเรียงประโยคเพื่อการสื่อสารได้เข้าใจมากขึ้น เช่นเดียวกับการออกเสียงที่พบว่าออกเสียงได้ถูกต้อง ชัดเจนขึ้นเมื่อปฏิบัติกิจกรรมมากขึ้นเช่นกัน และจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนก็พบว่าผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานกับการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสามารถใช้ภาษาแม่ (L1) ในขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงานได้ บรรยากาศการอภิปรายในกลุ่มย่อยจึงเป็นไปอย่างผ่อนคลาย เป็นการทำงานแบบร่วมแรงร่วมใจที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างแท้จริง และเนื่องจากชั้นเรียนมีขนาดเล็กผู้สอนจึงสามารถดูแลช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างใกล้ชิด

2) ผลการปฏิบัติงานของผู้เรียน : การประเมินตนเองของผู้เรียน

ในสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนในภาคเรียนที่ 1 ผู้สอนให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน

ของตนเองในแบบประเมินตนเอง (Students' self-assessment) ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตรา-ส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert scale) ที่มี 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย จำนวนทั้งหมด 20 ข้อ ซึ่งแปลเป็นภาษาญี่ปุ่นเพื่อให้มั่นใจว่านักศึกษาเข้าใจประเด็นของการประเมินได้ถูกต้อง ผลการวิเคราะห์แบบประเมินตนเองของนักศึกษาพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.67 รองลงมาคือ ระดับมาก ร้อยละ 28.33 และระดับน้อย ร้อยละ 18.00

ประเด็นคำถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักศึกษาในแบบสอบถามเพื่อการประเมินตนเองของนักศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1) ความพึงพอใจของผู้เรียนหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าสิ่งที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด คือ เรียนวิชานี้แล้วรู้คำศัพท์ภาษาไทยมากขึ้น และมีความมั่นใจในการพูดภาษาไทยมากขึ้น รองลงมาคือ เรียนแล้วอยากพูดภาษาไทยมากขึ้น เข้าใจเรื่องโครงสร้างประโยคมากขึ้น และสามารถพูดเป็นประโยคยาวๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ตามลำดับ

2) วิธีเรียนที่นักศึกษาพึงพอใจ นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในวิธีการสอนที่อาจารย์ให้ชมวีดิทัศน์ หรือรูปภาพก่อนเริ่มการเรียน เพราะทำให้เข้าใจเรื่องที่จะพูดมากขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือ ชอบให้อาจารย์อธิบายคำศัพท์และโครงสร้างประโยคก่อนการพูด เพราะทำให้เข้าใจมากขึ้น ชอบการปฏิบัติงานทั้งแบบคนเดียวและแบบกลุ่ม ชอบวิธีที่อาจารย์ให้นักศึกษาค้นหาความหมายของคำศัพท์ด้วยตนเองจากพจนานุกรมเพราะทำให้จำได้ดีกว่า และชอบเรื่องที่พูดในแต่ละสัปดาห์ ตามลำดับ

3) ปัญหาในการสื่อสารด้วยภาษาไทย พบว่าปัญหาในการเรียนภาษาไทยของนักศึกษาคือ มีปัญหาพูดไม่คล่อง หยุดคิดคำศัพท์บ่อย ๆ พูดช้าเกินไป รองลงมาคือ รู้คำศัพท์น้อย ใช้คำศัพท์ผิด ทำให้พูดเป็นภาษาไทยไม่ถูกต้อง มีปัญหาเรื่องการออกเสียงภาษาไทย ทั้งเสียงพยัญชนะต้น เสียงพยัญชนะตัวสะกด เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ และปัญหาในการเรียงคำเป็นประโยคเพราะไวยากรณ์ไทยยาก ตามลำดับ

สรุปได้ว่าความพึงพอใจของผู้เรียนหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก คือ เรียนวิชานี้แล้วรู้คำศัพท์ภาษาไทยมากขึ้น วิธีเรียนที่พึงพอใจมากคือวิธีการสอนโดยให้ชมวีดิทัศน์ หรือรูปภาพที่อาจารย์ให้ดูก่อนเริ่มการเรียน เพราะทำให้เข้าใจเรื่องที่จะพูดมากขึ้น และปัญหาในการสื่อสารด้วยภาษาไทยที่พบมาก คือ พูดไม่คล่อง หยุดคิดคำศัพท์บ่อย ๆ และพูดช้าเกินไป ประเด็นคำตอบที่น่าสนใจคือ นักศึกษาที่ตอบว่ารู้สึกอายและไม่อยากพูดในชั้นเรียนในระดับมากมีเพียง 2 คน รู้สึกอายระดับปานกลาง 7 คน และอายระดับน้อย 8 คน

7. สรุปผลและการอภิปรายผล (Conclusion and Discussion)

การสอนทักษะการพูดภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชาวญี่ปุ่นโดยใช้วิธีการเรียนรู้ที่เน้นภาระงาน (Task-based language learning) ในรายวิชา "การสื่อสารในชีวิตประจำวัน" นี้ หากมองจากผลการประเมินความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนตามประเด็นต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแบบฟอร์มการประเมินการรายงานผลการปฏิบัติงาน และจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้ว อาจกล่าวได้ว่าวิธีการเรียนรู้ที่เน้นภาระงานสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะการพูดของผู้เรียนชาวญี่ปุ่นอย่างได้ผลในระดับที่น่าพอใจ

ทั้งนี้เพราะแม้ผู้เรียนหลายคนจะยังมีปัญหาเรื่องพูดไม่คล่อง หยุดคิดคำศัพท์บ่อย ๆ และพูดช้าเกินไป แต่ผู้เรียนก็มีคะแนนการรายงานผลการปฏิบัติงานมากขึ้น รู้จักคำศัพท์มากขึ้นกว่าเดิม สามารถสร้างประโยคที่หลากหลายมากขึ้น พูดไม่คล่อง หยุดคิดคำศัพท์บ่อย ๆ และพูดช้าเกินไป อาจเป็นเพราะผู้เรียนยังไม่คุ้นเคยกับการเรียนที่ต้องปฏิบัติภาระงานที่มีเนื้อหาหลากหลาย ต้องใช้คำศัพท์ใหม่ๆ จำนวนมากในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และความรู้สึกของตนเอง ซึ่งผู้เรียนอาจจะจดจำไม่ได้หมด

Roger (2008) สรุปว่าหลักการของ Task-based language teaching ซึ่งเป็นการสอนในรูปแบบของการสอนทางอ้อม (Indirect approach) มีโอกาสเป็นไปได้ยากที่จะนำไปใช้ในวัฒนธรรมการเรียนการสอนของญี่ปุ่น ทั้งนี้เพราะวิธีการสอนแบบนี้สร้างขึ้นสำหรับผู้เรียนในสังคมตะวันตกซึ่งมีวัฒนธรรมแตกต่างจากญี่ปุ่น ความคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ Paul (2010) ซึ่งแสดงความคิดเห็นว่า การเรียนรู้ที่เน้นภาระงานนี้เป็นวิธีสอนที่นิยมใช้ทั่วโลกมานานกว่า 20 ปีแล้ว แต่สำหรับการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศวิธีสอนแบบนี้ยังไม่สามารถแทนที่วิธีสอนแบบเดิม (Traditional pedagogies) ได้ โดยเฉพาะในประเทศญี่ปุ่นซึ่งวิธีสอนยังคงเป็นแบบเดิมที่เน้นความรู้ความจำ เช่น เรื่องไวยากรณ์ การแปล และการเรียนแบบที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า PPP (Presentation – Practice - Production) ซึ่งผู้สอนเป็นผู้ป้อนข้อมูลให้แล้วผู้เรียนจดจำเพื่อนำไปใช้ในการสร้างผลงาน แต่จะเห็นได้ว่าสำหรับการสอนทักษะการพูดภาษาไทยแก่ผู้เรียนชาวญี่ปุ่นนี้ วิธีสอนที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติงานสามารถใช้ได้ผลดีอย่างน่าพอใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจุดมุ่งหมายของการเรียนวิชาภาษาอังกฤษกับวิชาภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นมีบริบทที่แตกต่างกัน และปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ อีกหลายประการ

กรณีการพัฒนาทักษะการพูดภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่นด้วยการสอนแบบเน้นภาระงานนี้ ที่ได้ผลดีเกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ เช่น การเลือกหัวข้อการสนทนา การใช้สื่อจริง การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ผ่อนคลาย และการประเมินผลงานที่ไม่เน้นเรื่องการใช้ภาษาเท่ากับความสามารถในการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ กรณีนี้เห็นได้ชัดเจนว่าการกำหนดหัวข้อหรือประเด็นในการพูด กิจกรรม และการกำหนดวิธีการทำงานของผู้เรียนควรเลือกหัวข้อที่เหมาะสม และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมหรือลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน การเลือกสื่อจริง (Authentic materials) ที่หลากหลายมาใช้ก็มีความสำคัญในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจได้มาก เช่น เอกสารเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง สื่อออนไลน์รูปแบบต่างๆ ไฟล์เสียง โฆษณาจากโทรทัศน์ หรือ YouTube เป็นต้น สื่อเหล่านี้เป็นเรื่องที่ทันสมัยและเกิดขึ้นจริงในสังคม จึงสร้างความสนใจแก่ผู้เรียนได้มากกว่าการสมมติเหตุการณ์หรือดัดแปลงเรื่องราวมาเพื่อใช้เป็นแบบฝึกหัดในชั้นเรียนเท่านั้น

บรรยากาศในชั้นเรียน (Classroom Atmosphere) ก็ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศที่ผ่อนคลาย เป็นกันเอง ทำให้ผู้เรียนซึ่งส่วนมากมีนิสัยขี้อายรู้สึกกล้าพูดหรือแสดงความคิดเห็นมากขึ้น การปฏิบัติงานกับสมาชิกที่ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอย่างสนุกสนาน นอกจากจะช่วยให้ชั้นเรียนสนุกสนานแล้วยังส่งผลต่อการแสดงออกของผู้เรียนโดยตรง เห็นได้ชัดเจนจากแบบประเมินตนเองของผู้เรียนที่จำนวนผู้เรียนที่รู้สึกอายมากมีเพียง 2 คนจากจำนวนทั้งหมด 17 คน อาจกล่าวได้ว่าแม้ผู้เรียนชาวญี่ปุ่นจะเป็นคนขี้อายและไม่ชอบการแสดงออกอย่างเปิดเผยในที่สาธารณะ แต่หากผู้เรียนในวัยเดียวกันมีความสนิทสนมคุ้นเคยกัน และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันก็จะกล้า

แสดงออกมากขึ้น โดยผู้สอนก็มีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศของชั้นเรียนให้ผ่อนคลาย ให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนาน เป็นกันเอง และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีในขอบเขตที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมของผู้เรียน

เนื่องจากในขั้นตอนของการรายงานผลการปฏิบัติงานเน้นความสามารถในการสื่อสารมากกว่าความสามารถด้านการใช้ภาษา ช่วยให้ผู้เรียนมีความวิตกกังวลเรื่องการพูดน้อยลงมาก ทั้งนี้เพราะนอกจากจะมีปัญหาเรื่องคำศัพท์และความรู้เรื่องโครงสร้างภาษาไทยซึ่งเป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศส่วนใหญ่แล้ว ผู้เรียนชาวญี่ปุ่นหลายคนยังมีปัญหาเรื่องการออกเสียง เพราะภาษา ญี่ปุ่นเป็นภาษาไม่มีเสียงวรรณยุกต์ ผู้เรียนจึงไม่คุ้นเคยกับการออกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย นอกจากนี้เสียงพยัญชนะ และสระบางตัวในภาษาไทยก็ยังแตกต่างจากภาษาญี่ปุ่นด้วย เรื่องการออกเสียงจึงยังคงเป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนบางคน การปฏิบัติงานที่เน้นความเข้าใจเนื้อหาของสารที่สื่อมากกว่าตัวภาษาช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกมั่นใจในการสื่อสารมากขึ้น เพราะไม่ต้องกังวลใจเรื่องการใช้ภาษาในขณะรายงานผลการปฏิบัติงาน

ข้อสังเกตที่น่าสนใจจากการที่ให้ผู้เรียนประเมินผลการปฏิบัติงานของเพื่อน พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ประเมินเพื่อนเกือบทุกคนโดยให้คะแนนค่อนข้างสูงในทุกประเด็นที่กำหนดในแบบฟอร์ม ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนยังไม่คุ้นเคยกับการประเมินผู้อื่นอย่างเปิดเผย จึงทำให้ต้องระมัดระวังเพราะเกรงว่าเพื่อนจะได้รับผลเสียหากคะแนนการประเมินต่ำ หรืออาจเกิดจากความรู้สึกเกรงใจ เห็นอกเห็นใจเพื่อนซึ่งสนิทสนมกันดี เรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงนิสัยของคนญี่ปุ่นที่เกรงใจผู้อื่นและระมัดระวังในการวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น และในการปฏิบัติงานร่วมกันสังเกตได้ว่าผู้เรียนทุกคนสนิทสนมกัน ไม่มีลักษณะของการแบ่งกลุ่มย่อยในกลุ่มใหญ่ เห็นได้ชัดเจนจากการทำงานกลุ่ม ทุกคนสามารถเป็นสมาชิกของกลุ่มใดก็ได้ การเลือกสมาชิกในกลุ่มเพื่อการปฏิบัติงานหัวข้อใหม่มักเป็นการเลือกจากคนที่นั่งใกล้กัน

ลักษณะการประเมินผลการปฏิบัติภาระงานของผู้อื่นนี้ Roger (2008) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ในห้องเรียนวิชาภาษาอังกฤษ งานบางอย่างที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การแก้ปัญหา การอภิปรายในชั้นเรียน และขั้นตอนสุดท้ายของการปฏิบัติงานคือ ขั้นฝึกฝนและตรวจสอบการใช้ภาษา (language focus) ที่ผู้เรียนประเมินผลการปฏิบัติภาระงานของตนและเปรียบเทียบผลจากการปฏิบัติภาระงานของผู้อื่น อาจเป็นปัญหาเมื่อนำไปใช้สอนผู้เรียนชาวญี่ปุ่น เพราะผู้เรียนบางคนอาจจะอายในการแสดงความคิดเห็นในที่สาธารณะ กลัวว่าจะพูดผิดหรือมีความคิดเห็นที่ตรงกันข้ามกับคนอื่น และการรักษาความสัมพันธ์ที่ราบรื่นระหว่างสมาชิกทุกคนในชั้นเรียนเป็นเรื่องสำคัญสำหรับวัฒนธรรมการเรียนของผู้เรียนชาวญี่ปุ่น ดังนั้นการดัดแปลงรูปแบบและวิธีทำกิจกรรมให้เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนควรตระหนัก เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างมีประสิทธิภาพและไม่รู้สึกหมดกำลังใจในการเรียน

References

Bailey, M.K.

2003 "Speaking". McGraw-Hill/Contemporary New York. *Practical English Language Teaching*.

Barnlund, D.C.

1975 *Communicative styles of two cultures*. Tokyo: Kinseido.

Burrows, C.

2008 “An evaluation of task-based learning (TBL) in the Japanese classroom” *English Today, 24(4)*, 11-16. doi:10.1017/S0266078408000345

Bygate, M.

2001 “Speaking” In Carter, R. & Nunan, D. 2001. *The Cambridge Guide to Teaching English to Speakers of Other Languages*. Cambridge CUP

Dickinson, P.

2010 *Implementing task-based language teaching in a Japanese EFL context*. Assignment submitted for Master of Arts in Applied Linguistics, Centre for English Language Studies, Postgraduate Programmes, The University of Birmingham. UK.

Ellis, Rod.

2003 *Task-Based Language Learning and Teaching*. Oxford: Oxford University Press.

Ericson, D.

2006 *Challenges in teaching English conversation.* The bulletin of Gifu city's women College No.55 (March 2006) : 31-35.

Hayagoshi, H.

1996 *British Teachers' Perceptions of Japanese Students, in Contrast with Japanese Students' Perceptions of their own Needs and Wants*, Unpublished M.A. dissertation, Canterbury: Christ Church College.

Roger E.M. Alun

2008 “Teaching the Speaking Skill to Japanese Students Part1: Construct & Practice” *The journal of Kanda University of International Studies*, 20, 235-260 (2008-03-31).

Moxon, A.

2009 *Understanding Your Japanese Students* Issue 27: Autumn 2009 of the IH Journal of Education and Development.

Nakata, Yumi.

2018 *Why can't Japanese speak English?* Retrieved January 02, 2018, from https://blog.gaijinpot.com/cant-japanese-people-speak-english/

Pritchard, R.M.O.

1995 “AMAE and the Japanese Learner of English: an action research Study”, *Language, Culture and Curriculum*, 8/3: 249-264.

Richard, J.

1994 *The Language Teaching Matrix*. Cambridge. CUP

Willis, J.

1996 *A Framework for Task-Based Learning*. Harlow: U.K. Longman Addison-Wesley

Zimbardo, P.

1977 *Shyness: What it is, what to do about it. Reading*, MA: Addison-Wesley Publishing.